

A könyvtárosegyesület tisztújító küldöttközgyűlése

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete 1975. évi tisztújító küldöttközgyűlését december 18-án tartotta a kőbányai Pataky István Művelődési Központban.

A 170 küldött *Csűry István* elnöklete alatt először megválasztotta a jelölő, mandátumvizsgáló és szavazatszedő bizottságot, majd meghallgatta *Kovács Dezső* főtitkári jelentését.

Az egyesület 1973—1975. évi munkája

Negyven éve, hogy lelkes könyvtárosok és levéltárosok megalakították a mai Könyvtárosegyesület jogelődjét, a Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületét. Az akkor elhatározott célokat és feladatokat az MKE igyekezett megvalósítani, szerényebb és jelentősebb eredmények fémjelezték a 40 év helyenként nehéz útját. Az egyesület elnöksége határozatot hozott arról, hogy a jubileum tiszteletére a küldöttközgyűlésen a még ma is aktív egyesületi tagoknak, akik résztvettek az alapítás munkájában, emléklapot nyújt át, és mindazok, akik alapító tagok voltak, de ma már nem tagjai az egyesületnek, ugyancsak megkapják az emléklapot. Ez az elhatározás is hozzájárul hagyományaink ápolásához, a 40 év áldozatkész munkájának elismeréséhez. A gazdasági és társadalmi élet fejlődése, a tudományos és technikai forradalom, az oktatás, a közművelődés egyre nagyobb követelményeket állított a hazai könyvtáros társadalom és az egyesület elé. A 70-es évek elején megérett a helyzet az egyesületi munka szélesebb társadalmi alapokra helyezésére, a korábbi célok és feladatok újbóli megfogalmazására és általában az egyesületi élet bővítésére.

Az 1972. évi küldöttközgyűlés hagyta jóvá azt az új programot, amelynek értelmében a Magyar Könyvtárosok Egyesülete aktívabban kívánt részt venni a hazai könyvtár- és tájékoztatásügy társadalmi irányításában, fejlesztési terveinek kidolgozásában és azok megvalósításában, célul tűzte ki a *szakmai képzés és továbbképzés* magasabb szintre emelését, *érdekvédelmi tevékenységének fejlesztésével* pedig hangot kívánt adni a könyvtarostársadalmat érintő gondoknak, és fontos feladatának tekintette a magyar könyvtárügy külföldi kapcsolatainak ápolását és fejlesztését is. E célok megvalósításának szervezeti kereteit az egyesület új alapszabálya adta meg.

Az új, első ízben három évre megválasztott elnökség az említetteknek megfelelően fő feladatának az *egyesületi élet szakmai tartalmának bővítését* és elmélyítését, az ehhez szükséges szervezeti keretek kialakítását és megerősítését tekintette.

Az elnökség a szakmai tevékenység hároméves munkáját úgy ítéli meg, hogy az eredményes volt, fejlődést hozott. Az éves munkatervet a legfontosabb elméleti kérdésekhez és a mindennapi könyvtárosi gyakorlathoz kapcsolódtak és meghatározták mind a központi, mind a szervezeti rendezvények tematikáját.

A központi előadások, rendezvények száma növekedett, tartalmuk és formájuk változatos volt. 1972-ben két, 1973-ban kilenc, 1974-ben tizenegy, 1975-ben kilenc központi rendezvény volt. Ezeket olyan kérdéseket tárgyaltak, amelyek a könyvtárosok nagyobb részét érintik. Hazai és külföldi előadók egyaránt tartottak beszámolókat, előadásokat.

Néhány érdekesebb téma: A könyvtáros továbbképzés helyzete és megoldandó problémái; Az UNESCO tevékenysége, különös tekintettel a könyvtárakra és a dokumentációra; Hazai, nemzetközi és KGST könyvtári szabványok és a szabványosítási munkálatok, tervek; A szakirodalmi ellátottsági vizsgálatok kérdései stb. Külföldiek előadásai: A tároló könyvtárak problémái; A könyvtárközi kölcsönzés és a központi katalógusok; A Brit Nemzeti Bibliográfia stb.

Igen tanulságos volt az *új könyvtári tv. társadalmi vitája*, valamint a társadalomtudományi információs rendszer kialakításával kapcsolatos vitautülés. A tapasztalatcserek sorából kiemelkedik a Szovjet Tudomány és Kultúra Házában mintegy 200 fő részvételével tett könyvtárlátogatás.

Örvedetes, hogy területi szervezeteinknél is sor került a központi előadások egy részének ismétlésére.

Az egyesület részt vett a szocialista magyar könyvtárügy megalapításának 25. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi megemlékezés előkészítésében és lebonyolításában, valamint az egyetemi és főiskolai könyvtárak II. országos konferenciájának megrendezésében, amelynek ajánlásait a tagok rendelkezésére bocsátotta.

A központi előadások látogatottsága változó volt, előfordultak még szervezési hibák, és állandó gondunk a saját helyiség hiánya. E gyengeségek kiküszöbölése a

jövő feladata. Elsősorban a központi előadások keretében kell többet foglalkoznunk a nem kifejezetten szakmai kérdésekkel, itt kell lehetővé tennünk a szélesebb körű kitekintést a politikai, társadalmi kérdésekre, elősegítenünk a könyvtárosok eligazodását olyan területeken, amelyek ismeretét a társadalom a könyvtárosoktól joggal elvárja.

Szervezeteink számának növekedésével, megerősödésével megelénkült a bennük folyó szakmai és szervezeti élet is. Elsősorban a szervezetek jó munkájának eredménye, hogy az egyesület tartalmi, szakmai munkája ma már fontos szerepet játszik a hazai könyvtár- és tájékoztatásügy munkatársainak szakmai képzésében, továbbképzésében, és megfelelő fórumot teremt a különféle kutatómunkához, a vitákhoz, a mindennapi gondok megoldásához.

Szekcióink, területi szervezeteink és bizottságaink rendezvényeinek száma az 1972. évi 22-ről 1975-ben 86-ra nőtt. A pusztán számok önmagukban is fejlődésről, az érdeklődés növekedéséről tanúskodnak, de túl a számokon a rendezvények tartalmi elemzéséből is kitűnik, hogy a szervezetek keretei között sikeresen leginkább megvalósítanunk a szakmai továbbképzéssel, egyes esetekben pedig a képzéssel kapcsolatosan korábban megfogalmazott feladatainkat, és e keretekben tett eleget leginkább az egyesület a működésével szemben támasztott igényeknek.

E beszámolóban nincs mód minden egyes szervezet hároméves munkájáról részletes tájékoztatást adni, ezért tevékenységük néhány jellemző vonását kívánom csak kiragadni.

Területi szervezeteink munkáját általában az *egyenletes fejlődés* jellemzi: ahogy erősödnek a szervezetek, nő a taglétszám és változik az összetétel, úgy nő a rendezvények száma és bővülnek, szélesednek témáik. A területi szervezetek többsége általában évi 3—6 rendezvényt szervezett, amely — figyelembe véve a nehézségeket — elegendő. Bár, mint említettük, bővül a tematika, fel kell hívni a figyelmet arra, hogy e szervezetek közművelődési jellegük következtében elsősorban a közművelődési könyvtárakat érintő előadásokat rendeztek, s ezek más könyvtártípusok munkatársai számára nem voltak eléggé vonzóak.

A jövőben a területi szervezeteknek *szélesebb tematikai körben* kell tervezniük előadásait, ez szélesebb körű érdeklődést, a szervezeti élet erősödését eredményezi.

Követendő példának tartjuk a Hajdú-Bihar megyei szervezet munkáját, elsősorban azt, hogy lehetőséget teremt a *különféle könyvtártípusok képviselőinek* megbeszéléseire, segíti a könyvtárak közötti együttműködés kialakulását, megerősödését. Ennek érdekében a szervezet az évi 7—9 rendezvény programját úgy alakította ki, hogy azok egy része a megye minden hálózatának, könyvtártípusának munkatársait érdekelje.

Hasznos és követendő kezdeményezése a Hajdú-Bihar megyei szervezetnek az is, hogy a vezetőségi ülésekre esetenként meghívja más megyei szervezetek képviselőit is.

Szabolcs-Szatmár megyei szervezetünk is megerősödött. Számos érdekes rendezvény mellett lehetőséget adott tanulmányúti beszámoló megvitatására, megvitatására. A szervezet kiadványaként jelenik meg a megyei könyvtári híradó is.

Külön kell szólni a Vas megyei szervezet és a Szombathelyi Tanárképző Főiskola közös kezdeményéről, amelynek eredményeként a szervezet keretében létrejött a *főiskola könyvtárszakos hallgatóinak egyesületi csoportja*. Ez lehetővé teszi, hogy a hallgatók tanulmányaik alatt közelebbről megismerkedjenek leendő kollégáikkal és a könyvtárosi munka gyakorlati kérdéseivel.

Igen jó a Somogy, Komárom, és Fejér megyei szervezetek munkája is. Sajnálattal kell azonban megállapítanunk, hogy néhány területi szervezet munkájában visszaesés következett be, így például nem kielégítő a korábban igen jól dolgozó Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szervezet munkája, és a Zala megyei szervezet tevékenysége is alábbhagyott a kezdeti lendület után.

Elnökségünk úgy véli, hogy a területi szervezetek további fejlődéséhez megteremtettük az alapokat, a kezdeti lépéseket megtettük, és a már jól működő szervezetek tapasztalatainak felhasználásával a még gyengébb, illetve az utóbbi időben alakult új szervezetek tevékenysége is megfelelő szintre emelhető.

A területi szervezetek mellett négy szekcióban a tagság mintegy 50%-a tömörül. Szakmai tevékenységük, szervezeti életük az egyesület egész életére is jótékony hatást gyakorol.

A legfiatalabb, a mintegy 80 tagot számláló *gyermekkönyvtárosi szekció* 1974-ben alakult. Az alakulást követően kidolgozott program a gyermekkönyvtárak, a gyermekkönyvtárosok jelenlegi helyzetének elemzését, a fejlődés útjainak felvázolását, az olvasókkal való foglalkozás kérdéseinek megvitatását tűzte ki célul. Az előadások, az ezekhez kapcsolódó bemutató foglalkozások egyaránt sikeresek voltak.

Az elnökség a szekció munkáját biztatonak tartja, s úgy véli, hogy a fennálló nehézségek, a területi széttagoltság ellenére a gyermekkönyvtárosok szekciója a fiatalokkal foglalkozó könyvtárosok hasznos fórumává vált.

Az ifjúsági könyvtárosok szekciója fő feladatának a különböző könyvtártípusokban az ifjúsággal foglalkozó munkatársak tevékenységének támogatását, munkájuk összehangolását tekintette. Évente 2—3 alkalommal került sor együttes ülésre, ezeken általában a tagság mintegy 50%-a vett részt.

Helyes és jó kezdeménynek tartjuk, hogy a szekció a gyermekkönyvtárosok szekciója mellett kiépítette kapcsolatait a Magyar Írók Szövetségének ifjúsági szakosztályával és a Magyar Pedagógiai Társasággal is.

Legnagyobb szekciónk, a *műszaki könyvtáros szekció* taglétszáma 1975 végére meghaladta a 400 főt. A szekció éves programjai széles tematikai skálát öleltek fel, rendszerességük, szervezettségük például szolgálhat más szervezetek számára is. 1973 és 1975 között a szekció 40 előadást, vitaülést, tanfolyamot, nemzetközi találkozót, illetve klubestet szervezett.

Rendezvényei a következő témák köré csoportosultak:

A különböző (általában nem hagyományos) dokumentumok beszerzése, feldolgozása, tárolása, szolgáltatása, a tájékoztatásban való szerepe stb., tehát az adott dokumentumtípus komplex könyvtári és tájékoztatási vizsgálata; A könyvtári és tájékoztatási munkák gépesítése; Az információkereső nyelvek, az osztályozás és indexelés problémái (ez a rendezvénysorozat adta a lökést az MKE osztályozási-indexelési bizottságának megalakításához); A könyvtárak és a könyvtárakat ellátó különféle szervek (könyvkereskedelem, könyvtárépítés és berendezés) kapcsolatai: A könyvtárosok, különösen a szakkönyvtárosok helyzete (képzés, pályakép, erkölcsi és anyagi megbecsülés stb.); A szakkönyvtárú^{ov} és a tájékoztatás nemzetközi fejlődése, nemzetközi szervei.

A szekció ajánlásokat fogadott el, amelyek könyvtár- és tájékoztatáspolitikai kérdéseket érintettek, mint például a szakkönyvtárosok képzése, a vidéki szakemberek szakirodalmi ellátása, a munkásolvasók szakirodalom ellátása, a hazai tezausz-munkálatok elősegítése. Az ajánlásokat az egyesület elnöksége továbbította az illetékesekhez.

A szekció az előadások mellett a tagság továbbképzése érdekében *tanfolyamokat* is szervezett. Ezek keretében nyelvtanulási lehetőséget teremtett; saját hatáskörében 1974—1975-ben lovaskártyás tanfolyamot bonyolított le és előkészítette az 1976 elejére tervezett tezausz-készítési tanfolyamot az osztályozási-indexelési bizottsággal, valamint az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központtal közösen.

1974-ben a szekció tagjai részt vettek az NDK-beli könyvtáregyesület műszaki könyvtári szekciójának meghívására Gotha-ban rendezett közös *NDK—magyar könyvtártechnikai szemináriumon*, majd még ugyanebben az évben tanulmányútra került sor, amelynek résztvevői Pozsonyban és Prágában tanulmányozták a csehszlovák szakkönyvtár- és tájékoztatásügyet, 1975-ben pedig Balatonalmádi, Veszprém és Budapest adott otthont az NDK-beli és csehszlovák szakkönyvtárosokkal közösen rendezett tapasztalatcsere-szemináriumnak. A nemzetközi rendezvények, illetve kapcsolatok igen hasznosnak bizonyultak, hozzájárultak a tagok szakmai fejlődésének bővüléséhez és a személyes kapcsolatok kialakulásához.

A szekció tagjai segítséget nyújtottak az egyesület gazdálkodási szabályzatának kidolgozásához, az új tagnyilvántartás elkészítéséhez, valamint közreműködtek a titkársággal közösen szervezett rendezvények lebonyolításában és a szekció-előadások megismétlésében.

A szekció jó kapcsolatot épített ki több könyvtárral és tájékoztatási intézménnyel, amelyek egy része anyagilag is támogatja a szekció, ezen keresztül az egyesület munkáját. Itt kell köszönetet mondanunk az OMKDK-nak, amely gyakorlatilag a műszaki könyvtáros szekció bázisintézménye, a Kohó, és Gépipari Tudományos és Tájékoztató Intézetnek, az Építésügyi Tájékoztatói Központnak, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Információs Központjának — ezek az anyagi támogatás mellett egyéb hasznos segítséget is nyújtottak —, valamint a Veszprémi Vegyipari Egyetem Könyvtárának, a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Könyvtárának, a Debreceni Agrártudományi Egyetemnek, illetve szarvasi főiskolai karának azért a segítségért, amellyel lehetővé tették a vidéki rendezvények sikeres lebonyolítását.

Legidősebb szekciónk, a *zenei könyvtáros szekció* munkája az elmúlt időszakban ugyancsak eredményes volt. Előadások, tapasztalatcsere látogatások, vitaülések és tanfolyami képzés egyaránt szerepeltek programjában. Ezek közül néhány jelentősebb: zenei előadások, előadássorozatok, szerzői estek, hangversenyek, vitaülések a hangzó dokumentumok selejtezéséről, tapasztalatcsere-látogatás az OSZK-ban, a Népművelési Intézetben, a Zeneművészeti Főiskolán stb.

A szekció céltudatos, lelkes munkája és kezdeményező készsége, valamint a Könyvtártudományi és Módszertani Központ áldozatvállalása tette lehetővé a szekció *sokoldalú kiadványi tevékenységét*. Példaként említhetjük a zenei alapállomány-jegyzék összeállítását és közreadását, az első rész megjelentetését a zenei könyvtári vonatkozású cikkek repertóriumából, az Új kották, valamint az Új hanglemek c. kiadványok megjelentetését, illetve az Előadások—viták sorozatban megjelent, A hangtárak létesítésének technikai problémái c. tanulmányt.

A könyvtári oktatás-képzés egyik hiányát pótolják a szekció és a KMK által közösen szervezett tanfolyamok. 1973-ban 27 hallgató kapott bizonyítványt a másfél éves zenei könyvtári továbbképző tanfolyam befejezéséről, 1974-ben Gyulán egyhetes továbbképző tanfolyamon 39-en vettek részt, 1975-ben pedig a „B” típusú könyvtárak zenei gyűjteményeiben dolgozó könyvtárosok vettek részt kétnapos tanfolyamon. Népszerű a szekció állandó szolgáltatása: a mai magyar zeneművek hanglemezen még nem kapható darabjainak átjátszása magnószalagra.

Az egyesület új alapszabálya lehetővé tette, hogy a szűkebb szakterületek művelői szervezetektől függetlenül bizottságokban fejtsék ki tevékenységüket. Az elmúlt három év alatt jött létre és kezdte meg munkáját az *osztályozási-indexelési, a bibliográfiai és a könyv- és könyvtártörténeti bizottság*. Mindhárom bizottság munkája eredményes és hasznos, s különösen a bibliográfiai bizottság kezdeményező készsége dicsérhető, amelyről a Könyvtáros hasábjain is többször beszámoltunk.

Néhány, a bizottságokban folyó fontosabb munka: a folyóirat-repertóriumok szerkesztésének kérdései, az ezzel kapcsolatos ajánlások kidolgozása, a hírlapfeltárás módszerei és eszközei, a hazai tezaurusz-készítés eddigi eredményei stb.

Rangos helyet foglalnak el ma már egyesületünk életében, de a hazai könyvtári életben is a most már hagyományossá vált, évente ismétlődő *vándorgyűlések*: 1975-ben immár hetedik alkalommal került sor ilyen rendezvényre. A vándorgyűlések iránt évről évre nő az érdeklődés, javult színvonaluk és a szervezetségük, és a szekciók napjának bevezetésével a tematikai kör is egyre bővül.

Zalaegerszeg, Pécs és Eger egyaránt sokat adott mind szakmailag, mind kulturális, társadalmi téren. A vándorgyűlésekről a Könyvtáros rendszeresen és részletesen beszámolt. A 8. vándorgyűlésre a Szabolcs-Szatmár megyei szervezet meghívására 1976-ban Nyíregyházán kerül sor.

Hosszú éveken keresztül visszatérő panasza volt a tagságnak, hogy az egyesület *kiadványi tevékenysége* nem kielégítő. Az elmúlt három évben megtettük az első lépéseket ezen a téren is, és szerény eredményeket mutathatunk fel. Közöttük elsősorban a hosszú idő után újból megjelent — 1973-as — évkönyvet említem, a KMK-val közösen megindított *Előadások-viták* sorozat eddig megjelent 6 kötetét, valamint a rendszeresen, bővített tartalommal megjelenő *Tájékoztatót*. Elnökségünk úgy véli, hogy — ha szerény keretek között is — kiadványi tevékenységünket a jövőben is folytatni kell.

Nemzetközi kapcsolataink alakulását ugyancsak szerény fejlődés jellemzi. Folyamatosan teljesítettük az IFLA tagságból eredő kötelezettségeinket, véleményeztük az IFLA szerveitől érkező anyagokat, képviseltettük magunkat a Grenoble-i, a washingtoni és az oslói konferencián. Egyesületünk több tagja vezető funkciót tölt be az IFLA különféle bizottságaiban, illetve aktív munkát fejt ki a szervezetben.

1973-ban került sor első ízben külföldi ösztöndíjas tanulmányúti pályázat meghirdetésére, és a három év alatt összesen hat tag vehetett részt tanulmányúton az NDK-ban, illetve Lengyelországban.

A műszaki könyvtáros szekció már említett tanulmányútjain, illetve tapasztalatcsere-látogatásán kívül hétagú delegáció tanulmányozta a Skandináv-országok könyvtáráépítését és könyvtári munkáját; a zenei szekció tagjai folyamatosan részt vettek a zenei könyvtárosok nemzetközi szövetségének, az AIBM-nek kongresszusain, 1974-ben pedig első ízben vettük igénybe az Egyesült Államok-beli Kent-i Egyetem által alapított Gombocz István ösztöndíjat.

Az egyesület két ízben képviseltette magát az NSZK könyvtáros egyesületének közgyűlésén. Folyamatosan eleget tettünk a külföldi könyvtárosok látogatásának megszervezésével, programjuk összeállításával kapcsolatos feladatainknak. E munkánkról külföldi vendégeink mindig elismeréssel nyilatkoztak.

Szakmai tevékenységünk mellett nagy gondot fordítottunk a szervezeti élet formáinak kialakítására és megszilárdítására. 1973-ban az elnökség kidolgozta a szervezeti formákra vonatkozó javaslatát, amelynek kiindulópontja az volt, hogy tartozzék minden tag valamely működő szervezethez — legyen az területi szervezet vagy szekció —, ahol jogait gyakorolhatja, szakmai tevékenységét kifejtheti, azaz ne csak „általánosságban” legyen valaki tag. Az eltelt három év alatt területi szervezeteink száma ötten, szakterületi szervezeteink (szekciók) száma pedig kettővel növekedett. Jelenleg

csak Nógrád, Pest és Tolna megyében nem működik területi szervezet, illetve a Bács-Kiskun megyei szervezet most alakul.

A szervezetek működésének elősegítésére szervezeti típuszabályzatot dolgoztunk ki, az elnökség tagjaiból összekötőket jelöltünk ki a kapcsolatok szorosabbra fűzésére, esetenként a szervezetek vezetői elnökségi ülésen számoltak be munkájukról.

Mindezek az erőfeszítések, valamint az egyesület szakmai munkájának színvonal-emelkedése eredményezték, hogy taglétszámunk minden különösebb tagtoborzás nélkül 1973 és 1975 között 1080 új taggal növekedett, és 1975. december 1-én az időközi törlések és kilépések ellenére is egyesületünknek 2093 tagja volt.

Elnökségünk a szervezeti élet fejlesztésében végzett munkánkat úgy értékeli, hogy bár előrehaladást értünk el e téren, kitűzött céljainkat nem sikerült teljes mértékben megvalósítanunk, nem fejeztük be az egyesület szervezetének kiépítését. Így a már említett területi szervezeteken kívül nem jött létre a közművelődési könyvtárosok szekciója, a társadalomtudományi könyvtárosok szekciója, illetve a katalogizálási, a könyvtárszervezési és gazdasági, valamint a könyvtártechnikai és gépesítési bizottság. Ennek részben tárgyi, részben személyi okai voltak, és az új elnökségre vár a feladat, hogy levonva a tanulságokat, 1976-ban befejezze a szervezést.

Az okok között kell megemlíteni, hogy az *egyesületi figyelem* terén is vannak még tennivalóink. Az új nyilvántartás befejezése egyebek között a kért adatokra a válaszok elmaradása, hiányossága miatt húzódtott el — a tagság létszámának növekedéséből fakadó munkatöbblet mellett. 1975 végére azonban az új nyilvántartás elkészült, és ennek alapján reméljük, hogy 1976-tól megszűnnek azok, a tagságot több esetben kellemetlenül érintő pontatlan felhívások, értesítések, amelyek az utóbbi két évben több ízben előfordultak.

Az új nyilvántartással egyidőben — az 1974. évi küldöttközgyűlés határozatának megfelelően — 1975 végén tagkönyvcserét hajtottunk végre, s az új tagkönyveket megküldtük tagjainknak.

Az elnökség munkája a beszámolási időszakban folyamatos volt. A szakmai és szervezeti irányításon, a feladatok megbeszélésén felül elnökségünk nagy figyelmet fordított az alapszabályból következő érdekvédelmi feladataira. Igen népszerű a Tájékoztató *Allást keres — állást kínál* c. rovata, amely az elmúlt három évben több mint 600 esetben tett közzé hirdetéseket. Minden évben élünk kiegészítő javaslattevő jogunkkal; 1975-ben az egyesületben végzett kiemelkedő munka elismeréséért több oklevelet adományoztunk és megalakítottuk az elnökségen belül az érdekvédelmi bizottságot. Mindezek ellenére érdekvédelmi tevékenységünk a jövőben további fejlesztésre szorul.

Egyesületünk kapcsolata a Kulturális Minisztérium könyvtárügyi osztályával jó, mind erkölcsi, mind anyagi téren támogatást kapunk munkánkhoz.

A már korábban említettekén kívül az elnökség nevében köszönetet kell mondanunk a Könyvtártudományi és Módszertani Központnak, valamint azoknak a megyei könyvtáraknak, amelyek segítik és magukénak érzik egyesületünk munkáját. Külön köszönetet kívánunk mondani szakmai folyóiratunknak, a Könyvtárosnak, amely munkánk, rendezvényeink ismertetésével támogatja az egyesületet. Az elmúlt három esztendő munkáját összefoglalva megállapíthatjuk, hogy egyesületünk tevékenysége és szervezeti élete fejlődött. A még meglévő hiányosságok ellenére az egyesületi munka hozzájárult tagjaink szakmai fejlődéséhez, látókörük bővüléséhez és ezen keresztül a magyar könyvtárügy egészének előrehaladásához.

Az új elnökség

Ezután *Wallehsausen Gyula* az ellenőrző bizottság tevékenységéről számolt be, majd *Székely Sándor* elnök könyvajándékot és emléklapot adott át azoknak, akik az MKE jogelődjének, a 40 évvel ezelőtt alapított Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének alapító tagjai voltak, és ma is tagjai a könyvtárosegyesületnek.

A beszámolókkal és a jövő évi tervvel foglalkozó hozzászólók közül *Dénes Pál* hangsúlyozta, mennyire fontos bevonnai a fiatalságot az egyesület életébe. Nem helyesli, ha az MKE vezetőit a könyvtárak állami vezetői közül választják. *Vajda Erik* megállapította, hogy a megyei szervezetek túlnyomóan közművelődési jellegűek. Ezért, ahol sok a műszaki, mezőgazdasági könyvtáros tag, ott az ő részükre külön rendezvényeket kell szervezni; ilyenekre a műszaki szekció készséggel küld előadókat.

Kéki Béla felhívta a figyelmet arra, hogy a tagok nem ismerik a modern nyomdaipari gépeket, hasznos lenne számukra nyomdalátogatásokat szervezni. Az előadás-sorozatok iránt mindig nagyobb érdeklődés mutatkozik, mint a mozaikszerű, egymással össze nem függő előadások iránt, a programok tervezésekor erre tekintettel kell

lenni. Javasolta még, hogy az egyesület az irattár mellett létesítsen fotóarchívumot is. *Kerekes Pálné* helytelenítette, hogy a megyei könyvtárvezetők a gyermekkönyvtárosokat nehezen engedik el a kétnapos továbbképző tanfolyamokra, pedig számukra ez a továbbképzés szinte nélkülözhetetlen. *Balogh Ferencné* szerint többet kellene törődni azokkal a könyvtárosokkal, akik munkahelyükön egyedül dolgoznak, s így elszigetelődnek a könyvtáros-társadalomtól.

A vita végén a megjelentek megadták a felmentést a lelépő tisztikarnak; majd elfogadták az egyesület 1976. évi, 140 000 Ft-os bevétel, illetve kiadást előirányzó költségvetését.

Ezután *Székely Sándor* az 1976. évi célkitűzéseket ismertette. Közöttük szerepel a szakmai képzés fokozása, a politikai, ideológiai és kulturális kérdésekkel foglalkozó előadások számának növelése, segítségnyújtás a pályakezdőknek és a vidéki szervezetek közti hathatósabb együttműködés.

Végül a küldöttek megszavazták a jelölő bizottságnak az új vezetésre vonatkozó javaslatát. Ennek alapján újból megválasztották *Székely Sándort* az egyesület elnökének, *Walleshausen Gyulát* az ellenőrző bizottság elnökének. Az elnökség tagjai: Balázs Sándorné, Bilincsi Lajos, Billédi Ferencné, Fügedi Péterné, Hernádi Istvánné, Horváth Géza, Huber Kálmánné, Károlyi Agnes, Kerekes Pálné, Kertész Gyuláné, Kovács Dezső, Kovács Ilona, Léczes Károlyné, Orosz Bertalanné, Papp István, Sándor Ottóné, Skaliczki Józsefné, Somkúti Gabriella, Sudár Ivánné, Szabó Sándor, Szita Ferenc, Takács Miklós, Vajda Erik és Vályi Gábor. Az ellenőrző bizottság tagjaivá Csendes Katalint, Gyenge Erzsébetet, Tőke Margitot és Tremkó Györgynét választották meg.

Kódextörédek kutatása

Beszélgetés Mezey László professzorral

Annak, aki járt már régi fóliánsokat őrző könyvtárakban, bizonyára feltűnt, hogy az aranyozással, festéssel, különféle mintákkal díszített bőrkötésű könyvek sorát többször megszakítja egy-egy teleírt pergamenlapba, finoman kidolgozott állatbőrbe kötött mű. Ezek a pergamének századokkal ezelőtt, a könyvnyomtatás előtti időben kódexeknek, azaz kéziratok könyveknek lapjai voltak. Egyes tudós hajlandóságú könyvtárosok — a múlt század végén, századunk első felében — sok ilyen kódexlapot kiáztattak, és ritkaságként mutogattak a látogatóknak, ismerőseiknek. Tevékenységük azonban ötletszerű és szakszerűtlen volt, a kiáztatás során a pergamendarabok gyakran megsérültek, eláztak.

Tíz-tizenkét évvel ezelőtt az Akadémia könyvtörténeti bizottságának megbízásából három kutató megkezdte a kódexlapokba kötött könyvek rendszeres számbavételét és feldolgozását. Ekkor fedezett fel Mezey László írástörténész, régi kódexek szakértője az Egyetemi Könyvtár egyik kötetében egy *rendkívül értékes, VIII. századi töredéket* Veda Venerabilis angol történétíró szövegével, Scheiber Sándor pedig *Haggada* (zsidó imakönyv) *részleteket*. A munka azonban anyagiak hiányában hamar félbemaradt. A régi kötésből a pergamendarabokat ugyanis csak szakképzett restaurátor emelheti ki, utána pedig a könyveket

azonnal renoválni kell és újrakötni. Mindez tetemes pénzüsszegbe kerül.

1974 januárban a minisztérium könyvtárügyi osztályának anyagi támogatásával s az Eötvös Loránd Tudományegyetem régi magyar irodalomtörténeti tanszékének segítségével az Egyetemi Könyvtárban megindult a kódextörédeknek, az ún. *fragmentáknak a rendszeres feltárása*. Felkerestem a munkaközösség vezetőjét, *Mezey László* professzort és kértem, tájékoztasson ennek a munkának a menetéről és céljáról.

Mezey László bevezetésképp egy közismert tényre emlékeztetett. Magyarországon a XVI—XVII. században, a valálsháborúk, a török hódoltság és a szabadságharcok két évszázadon át tartó korában *a könyvpusztulás példátlan* arányokat öltött. De megsemmisültek kódexek a közöny miatt is. A protestánsok nem őrizték meg a katolikus liturgiát, szertartásszöveget tartalmazó kéziratokat, de sokszor a katolikusok sem. A horvátországi Lepoglavan élő pálosoknak például, mikor 1600-ban a saját rendi miseszövegük helyett a rómaiakat fogadták el, többé nem volt szükségük gyönyörű kiállítású kéziratok régi misekönyvükre, s ezért lapjaiba könyveket kötöttek.

— Néhány megmaradt könyvjegyzék és a külföldi analógiák alapján — folytatta eszme-futtatását Mezey László — kiszámítottam, hogy *a mohácsi vész előtt*